

РЭЕСТР
твораў манументальнага і манументальна-дэкаратыўнага мастацтва

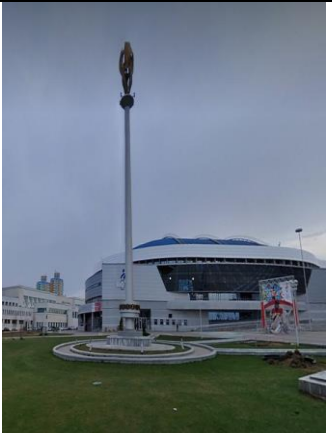

(назва адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі)

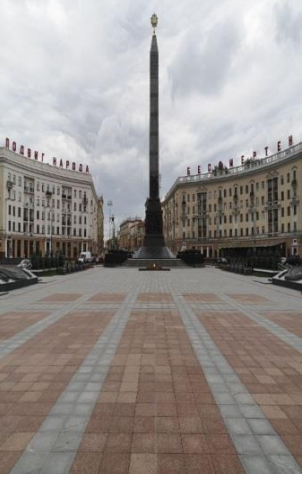
№ п/п	Фотаздымак	Месца знаходжання (населены пункт, адрасная інфармацыя, GPS-каардынаты)	Назва твора манументальнага або манументальна-дэкаратыўнага мастацтва	Тэматыка і апісанне твора мастацтва*	Год стварэння (рэканструкцыі)	Звесткі пра аўтара (калектыў аўтараў)	Уласнік, землеарыстальнік зямельнага ўчастка, на тэрыторыі якога знаходзіцца твор мастацтва, юрыдычная асоба, на балансе якой знаходзіцца твор мастацтва	Шыфр гісторыка-культурнай каштоўнасці (пры наяўнасці)	Нумар воінскага пахавання (пры наяўнасці)	Іншая інфармацыя **
1.		<p>г.Мінск Скрыжаванне пр. Пераможцаў з пр. Машэрава</p> <p>GPS-каардынаты: 53.915833 27.538056</p>	<p>Абеліск «Героі Мінск»</p>	<p>Архітэктурна-скульптурны комплекс у Мінску, які ўключае 45-метровы абеліск з зоркай і лаўровай галіной, а таксама скульптуру «Радзімаці», адкрыты ў 1985 годзе да 40-годдзя Перамогі над фашызмам. Комплекс размешчаны ў пачатку Парку Перамогі (на праспектах Пераможцаў і Машэрава) і з'яўляецца часткай ансамбля Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, сімвалізуючы мужнасць мінчан у гады вайны і месца для ўрачыстасцяў.</p>	<p>1985 год</p>	<p>Скульптар Занковіч В., інж. Басінкевіч Г., Грыбанаў В., архітэктары Яўсееў В., Крамарэнка В.В., Раманенка В.</p>	<p>Балансатрымальнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>	<p>712Ж00 0215</p>		<p>Рашэнне № 2554 ад 25.08.2011 г.</p>

2.		<p>г.Мінск парк ім. Я. Купалы</p> <p>GPS- каардынаты: 56.906944, 27.565556</p>	<p>Помнік Я. Купалу</p>	<p>Манумент, які з'яўляецца адным з найбольш вядомых у Беларусі. Існуе некалькі такіх помнікаў, але самы вядомы размешчаны на праспекце Незалежнасці ў Менску. Ён адлюстроўвае паэта ў поўны рост, які сядзіць на лаўцы, у задуманай позе.</p>	1984 год	<p>Анікейчык, А. Заспіцкі і Л. Гумілеўскі.</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			
3.		<p>г.Мінск вул. Куйбыша ва</p> <p>GPS- каардына ты: 53.914041, 27.568461</p>	<p>Помнік М.Казею</p>	<p>Вядомы мемарыял у Мінску, размешчаны ў цэнтры аднайменнага парка (былога Піянерскага), прысвечаны юнаму піянеру-герою Вялікай Айчыннай вайны, які загінуў у баі, падарваўшы сябе гранатай разам з ворагамі.</p>	1959 год	<p>С.Селіханаў, архітэктар — В. М. Валчак.</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>	712Ж00 0093		
4.		<p>г.Мінск вул. Багданові ча</p> <p>GPS- каардынаты: 53.910355, 27.559290</p>	<p>Помнік Максіму Багдановічу</p>	<p>Бронзавая скульптура вышынёй каля (4,5) метраў, устаноўленая ў Мінску ў 1981 годзе. Ён паказвае паэта са скрыжаванымі на грудзях рукамі і букетам васількоў у правай руцэ, на пастаменце з чырвонага граніту. Помнік размешчаны ў скверы на плошчы Парыжскай Камуны, недалёка ад Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета і месца нараджэння паэта.</p>	1981 год	<p>Скульптар С. Вакар і архітэктары Ю. Казакоў і Л. Маскалевіч.</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>	712Ж00 0211		

5.		<p>г.Мінск вул. Заслаўска я</p> <p>GPS- каардына ты: 53.5435, 27.3233</p>	<p>Помнік ахвярам гітлераўскага генацыда «Яма» «Апошні шлях»</p>	<p>Юбілейны пляц знаходзіўся ў цэнтры вялікай тэрыторыі Мінскага гэта, якое існавала з ліпеня 1941 па кастрычнік 1943 года. Тэрыторыя гэта, якая ўключала каля 39 вуліц і завулкаў, размяшчалася вакол плошчы, побач з яўрэйскімі могілкамі і Ніжнім рынкам.</p>	2015 год	<p>Архітэктар – Л.Левін. Скульптары – А.Фінскі, Э. Палак.</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>	713Д000 035		<p>рашэнне МГВК № 852 ад 02.04.2015 г.</p>
6.		<p>г.Мінск вул. Старавіле нская</p> <p>GPS- каардына ты: 53.923333, 27.56</p>	<p>Помнік Т. Шаўчэнку</p>	<p>Поўнафігурны помнік украінскаму паэту, пісьменніку і мастаку, размешчаны ў сталіцы Беларусі. Стварыў яго скульптар Віктар Ліпаўка. Гэта адзіны поўнафігурны помнік Шаўчэнку ў Беларусі.</p>	2002 год	<p>Аўтары М.Грыцок, Ю. Сінькевіч і А.Фужэнка.</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			<p>Распараджэнне МГВК № 1193Р ад 27.12.2001 г.</p>
7.		<p>г.Мінск, вул. Азізава, 6</p> <p>GPS- каардына ты: 53.9288, 27.5516</p>	<p>Мурал у гонар Героя Савецкага Саюза Дамула Азізава</p>	<p>На тэрыторыі ДУА «Сярэдняя школа № 35 г.Мінска імя Героя Савецкага Саюза Д. Азізава» адбылося ўрачыстае адкрыццё мурала, прысвечанага Дамула Азізаву — савецкаму салдату, сыну таджыцкага народа, удзельніку вызвалення Беларусі ад нямецка- фашысцкіх захопнікаў.</p>	2025 год	<p>Аўтар А.Добры</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			<p>Рашэнне МГВК № 5046 ад 04.12.2025 г.</p>

8.		<p>г.Мінск, Свабоды плошча</p> <p>GPS- каардынаты: 53.90369, 27.55623</p>	<p>Архітэктур на- мастацкая кампазіцыя «Экіпаж губернатара »</p>	<p>Знаходзіцца на плошчы Свабоды ў Мінску, на супраць гарадской ратушы. Гэта бронзавая скульптура, якая назваецца "Экіпаж губернатара Захарыя Карнеева"</p>	2008 год	Скульптар У.Жарабцоў.	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"			Рашэнне МГВК № 94 ад 17.01.2008 г.
9.		<p>г.Мінск, вул. Багданові ча, 1</p> <p>GPS- каардына ты: 53.9075, 27.556111</p>	<p>Скульптурн ая кампазіцыя Язэпу Драздовічу</p>	<p>Скульптурная кампазіцыя «Вечны вандроўнік» у Мінску ўстаноўлена ў гонар Язэпа Драздовіча, вядомага беларускага мастака, краязнаўца, этнографа і пісьменніка. Помнік адкрыты 6 жніўня 1993 года ў Траецкім прадмесці, на рагу вуліцы Максіма Багдановіча і Траецкай набярэжнай, каля ракі Свіслач.</p>	1993 год	Скульптар І.Голубеў і архітэктар В. Марухін.	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"			Рашэнне № 282 ад 06.10.1994 г. трэст ГДМ
10.		<p>г.Мінск, вул. Старажоўс ка</p> <p>GPS- каардынаты: 53.914528, 27.555222</p>	<p>Помнік А. С. Пушкіну</p>	<p>бронзавая скульптура паэта, устаноўленая на набярэжнай ракі Свіслач у 1999 годзе як падарунак Масквы да 200-годдзя з дня нараджэння паэта.</p>	2000 год	Архітэктары Ю. і Р. Арэхава.	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"			Рашэнне МГВК № 1363 ад 17.12.1999 г.

11.		<p>г.Мінск, пр-т Пераможца ў, 111</p> <p>GPS- каардынаты: 53.935930, 27.481638</p>	<p>Скульптурная кампазіцыя «Трыумф» «Мінск- Арэна»</p>	<p>Скульптурная кампазіцыя "Трыумф" у Мінску няма, аднак у горадзе ёсць блізкія па сэнсе і тэматыцы помнікі. Верагодна, размова ідзе пра Манумент Перамогі на плошчы Перамогі, які з'яўляецца сімвалам Мінска як горада-героя.</p>	2010 год	<p>скульптарай З.Азгура, А.Бембеля, А.Глебава і С.Селіханава.</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			<p>Рашэнне МГВК № 3116 ад 24.12.2009 г.</p>
12.		<p>г.Мінск, пр-т Пераможца ў, 111</p> <p>GPS- каардынаты: 53.9388, 27.4815</p>	<p>Памятныя знакі на алеі алімпійскай славы (8 шт.) «Мінск- Арэна»</p>	<p>Памятная пліта "Алея Славы". На пліце напісана: "Закладзена ў гонар подзвігу Савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне 1941-1945 гг."</p>	2010 год	Інфармацыя невядома	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			<p>Рашэнне МГВК № 3116 ад 24.12.2009 г.</p>
13.		<p>г.Мінск, парк Перамогі</p> <p>GPS- каардынаты: 53.916892, 27.536774</p>	<p>Скульптура «Дарога ў будучыню»</p>	<p>Метафарычная скульптура знаходзіцца ў парку Перамогі ў Мінску, Беларусь. Помнік складаецца з трох элементаў, якія паказваюць даваеннае жыццё, ваенны час і пасляваенны перыяд.</p>	2015 год	Скульптар П. Вайніцкі.	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			<p>Рашэнне МГВК № 874 ад 08.04.2014 г., № 2725 ад 23.10.2014 г., № 3293 ад 18.12.2014 г.</p>

14.		<p>г.Мінск, вул. Грыбаедава , д.22</p> <p>GPS- каардынаты: 53.680684, 23.817998</p>	<p>Скульптурная кампазіцыя «Арфей»,</p>	<p>На пляцоўцы перад галоўным уваходам у будынак музычнага каледжа імя Глінкі, да якога вядзе шырокая лесвіца, устаноўленая скульптурная кампазіцыя «Арфей». Бронзавая фігура юнака, які грае на арфе, вылучаецца прастатай форм, выцягнутымі прапорцыямі, што надае сілуэту экспрэсію і адухоўленасць. Пластика скульптуры супрацьстаіць геаметрычным формам будынка музычнага каледжа імя Глінкі, што робіць успрыманне яго рамантычна ўзнёслым. Бронза, 1,2*3,6*2,4 м.</p>	1874 год	<p>Скульптар В.Паўлавіч Занковіч</p>	<p>Балансатрыма льнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			
15.		<p>г.Мінск, пр-т Незалежнасці, 35</p> <p>GPS- каардынаты: 53.908688, 27.575085</p>	<p>Манумент Перамогі на пл. Перамогі.</p>	<p>Манумент пабудаваны ў 1954 годзе, мае форму вышыняй 40 м. Абліцаваны шэрым гранітам і завершаны выявай ордэна Перамогі (На чатырох гранях пастамента размешчаны бронзавыя , якія раскрываюць ідэю помніка: «9 мая 1945 г.», «Слава загінуўшым героям»), «Савецкая армія ў гады Вялікай Айчыннай вайны» (С. Селіханаў), «Партызаны Беларусі» (А. Глебоў). Як сімвал перамогі, на базе абеліска ляжыць меч, абвіты лаўровай бронзавай галінкай. Ступенчаты (чорны лабрадарыт) з чатырох бакоў фланкіраваны бронзавымі вянкамі.</p>	1954 год	<p>Архітэктары: Г.В. Заборскі, В.А. Кароль</p>	<p>Балансатрыма льнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>	712Д000 213		

16.		<p>г.Мінск, праспект Пераможца ў, 2</p> <p>GPS- каардынаты: 53.90815, 27.50544.</p>	<p>Меморыял ахвярам трагедыі на Нямізе (праект мемарыяла зацверджан ы роднымі загінушых)</p>	<p>Абліцаваны плітамі з чырвонага і чорнага граніта, на памяць аб ахвярах трагедыі ўстаноўлены 53 кветкі з бронзы (40 роз і 13 цюльпанаў), плошчай 49 м²</p>	2002 год	<p>Аўтары: С.Барысавіч Л.Ждоба, Г.Лаўрэцкі, А.Чадовіч, Г.БУралкін</p>	<p>Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			<p>Распараджэнне МГВК № 78- р ад 14.02.2002 г.</p>
17.		<p>г.Мінск, ул.Заборска га, 2</p> <p>GPS- каардынаты: 53.910827, 27.558039</p>	<p>Скульптура «Маленькі генерал»</p>	<p>Скульптура размешчана каля ўвахода ў МСВВ па адрасе: Рэспубліка Беларусь, г.Мінск Скульптура "Маленькі генерал" была створана з бронзы скульптарам Уладзімірам Жбанавым - пры ўдзеле будаўнічай кампаніі "Эльвіра" і з'яўляецца падарункам гарадскіх улад Мінскаму Сувораўскаму ваеннаму вучылішчу дая 55-годдзя. Устаноўлена каля ўвахода ў Мінскае сувораўскае ваеннае вучылішча 6 лістапада 2008 г. У скульптуры аўтар увасобіў свае дзіцячыя ўспаміны, калі ён любіў прымяраць бацькоўскую фуражку і мундзір Бацька скульптара быў падпалкоўнікам, удзельнікам Вялікай Айчыннай вайны</p>	2008 год	<p>Скульптар У. Жбанов</p>	<p>Балансатрым альнік - Установа Адукацыі "Мінскае сувораўскае ваеннае вучылішча"</p>			<p>Рашэнне МГВК № 3046 ад 18.12.2008 г.</p>

18.		<p>г.Мінск, вул. Старавілінс кая,7</p> <p>GPS- каардынаты: 53.909722, 27.554444</p>	<p>Помнік воінам- інтэрнацыя лістам</p>	<p>Матэрыял— ж/б маналіт, пакрыты меддзю Вышыня -12,60м, даўжыня- 7.80м Установа “Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны”</p>	1996 год	Скульптар Паўлаў Ю. П.	Балансатрым альнік - Установа "Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны"			
19.		<p>г.Мінск, вул. Ціміразева, 86</p> <p>GPS- каардынаты: 53.9276, 27.4811</p>	<p>Мемарыяль ны комплекс “Масюкоўш чына”</p>	<p>Стэла, пад ірваны камень. Помнік-манумент: сцяна з каменю даўжынёй -20м., шырынёй- 2м, вышынёй -5 м. На фасадзе галоўнай сцяны помніка на беларускай мове надпіс “Сучаснікі і патомкі, схіліце галовы. Тут спяць вечным сном тыя, хто не стаў на калені перад ворагам», і дата 1941-1945. Зверху вянок, у цэнтры якога зорка, пад ім скрыжаваная зброя. Ніжэй надпіс: “ Тут знаходзіўся кантрацыйны лагер, дзе загінула больш за 80000тысяч савецкіх людзей”. Перад галоўнай сцяной гарыць Вечны</p>	1958 год	Аўтар В. Волчак	Балансатрым альнік - УП “Спецыялізав аны камбінат камунальна- бытавога абслугоўванн я	713Д000 146		

				агонь. Памеры: плошча - 1,4058га						
20.		г.Мінск, Скрыжаванне вул. Чарвякова і Старавіленскага тракта GPS- каардынаты: 53.9272, 27.5501	Мемарыяльны комплекс “Тэрыторыя былых брацкіх магіл часоў Першай сусветнай вайны” “Мінскія брацкія ваенныя могілкі 1914-1918гадоў”	Тэрыторыя з трох бакоў абнесена металічнай ажурнай агароджай на граніце. Паміж пралётамі стаяць гранёныя слупы. З чацвёртага боку агароджана металічнымі ланцугамі. Тры ўваходы. Цэнтральны ўваход створаны скульптурнымі анёламі. У цэнтры комплекса знаходзіцца капліца. Памеры: плошча-1,6679га	2011 год	Аўтар: архітэктар М. Дзятко	Балансатрымальнік - УП “Спецыялізаваны камбінат камунальна-бытавога абслугоўвання”	713Д000004		
21.		г.Мінск, раён плошчы Свабоды GPS- каардынаты: 53.9048, 27.5557	Скульптурная кампазіцыя “Гарадскія шалі”	Малая архітэктурная форма была створана аўтарскім калектывам архітэктарам Сяргеям Багласавым і скульптарам Аляксандрам Прохаравым	2014 год	Архітэктар С.Багласавы і скульптар А.Прохараў	Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»			

22.		<p>г.Мінск, пл. Свабоды (на супраць увахода ў гарадскую Ратушу)</p> <p>GPS-каардынаты: 53.903189, 27.555239</p>	<p>Скульптура «Войт»</p>	<p>Устаноўлены бронзавы войт. Размешчана ля ўвахода ў Ратушу. Яна прысвечана атрыманню Мінскам Магдэбургскага права ў 1499 годзе і адлюстроўвае кіраўніка магістрата з сімвалічным ключом ад горада і каралеўскай граматай у руках, а каля яго ног ляжыць план горада XVI стагоддзя.</p>	2014 год	<p>скульптар С.Аганаў і архітэктар С.Багласаў</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			
23.		<p>г.Мінск, Набярэжная ракі Свіслач (вул. Зыбіцкая)</p> <p>GPS каардынаты: 53.906371, 27.557343</p>	<p>арт-аб'ект механічная ветраінсталляцыя</p>	<p>Дадзены аб'ект падораны гораду канструктарскім бюро EnCata. Скульптура складаецца з 16 алюмініевых блокаў, да кожнага з якіх прымацаваны тры пялёсткі-лопасці. Як толькі адзін з іх пачынае рух (гэта адбываецца нават пры лёгкіх парывах ветра) - канструкцыя прыводзіць у рух усе астатнія элементы.</p>	2025 год	<p>Дадзены аб'ект падораны гораду-канструктарскім бюро EnCata</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			

24.		<p>г.Мінск, вул. М. Багдановіч а, 9А</p> <p>GPS-каардынаты: 53.90839, 27.556129</p>	<p>Скульптура “Дзяўчынка з савой”</p>	<p>Помнік уяўляе сабой дзяўчынку, якая стаіць босай нагой на папараці і трымае ў руцэ саву. На лісце папараці ляжаць тры расквітнелыя бутоны, а каля яго сядзіць яшчарка. Адно крыло совы выгнута — яна як бы ахоўвае, абараняе ім дзяўчынку, а другое крыло шырока раскрыта. Помнік стаіць на вялікім валуне, побач з якім ляжаць яшчэ два, паменш..</p>	2007 год	Скульптар Л. Зільбера	Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»			
26.		<p>г.Мінск, вул. Наватарская, 53а</p> <p>GPS-каардынаты: 57.174703, 24.8654757</p>	<p>Ратонда са скульптурнай кампазіцыяй “Купідон”</p>	<p>Крылаты хлопчык-амур з лукам. У класічных версіях выглядае засяроджаным, а ў больш сучасных можа быць як сувенірным, так і больш дэталізаваным.</p>	2004 год	Аўтар Л.Яшэнка	Балансатрымальнік - УП «Зеленстрой Цэнтральнага раёна г.Мінска»			
27.		<p>г.Мінск, Наватарская ая, 53а</p> <p>GPS-каардынаты: 53.91689, 27.541315</p>	<p>Скульптура “Млыны Пярэспы”</p>	<p>Скульптура “Млыны Пярэспы” ў Мінску, уяўляе сабой кампазіцыю з двух элементаў: жорны і колы вадзянога млына адначасова. Яна сімвалізуе раку Пярэспу, якая калісьці была шырэйшая, а цяпер працякае пад зямлёй і больш падобная на ручай.</p>	2011 год	Аўтар К.Селіханаў Млын -	Балансатрымальнік - УП «Зеленстрой Цэнтральнага раёна г.Мінска»			

28.		<p>г.Мінск, Старавіленскі тракт, 41</p> <p>GPS-каардынаты: 53.924824, 27.543928</p>	<p>Памятны знак “Сімвал дзіцячага славянскага сяброўства” г. Смаленск (Расія)</p>	<p>Матэрыял : бронза, метал. Тэхніка:ліццё Вышыня:3-3,3 Разліковая вага: 450 кг Унутры бронзавай скульптуры –сталёны каркас. Знізу з падставы пастамента выходзяць швелеры 50 см для замацавання з бетоннай падушкай</p>	2009 год	Скульптар М. Левін.	Балансатрым альнік - Установа адукацыі “Мінскі дзяржаўны палац дзяцей і моладзі”			Рашэнне МГВК № 1647 ад 16.07.2009 г.
29.		<p>г.Мінск, пр. Пераможцаў, 105</p> <p>GPS-каардынаты: 53.893895, 27.547631</p>	<p>Помнік выкладчыкам і студэнтам, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны</p>	<p>Гранітны абеліск, на якім запісаны імёны студэнтаў і выкладчыкаў, якія гераічна змагаліся і загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны 1986 год Гранітны камень Шырыня-130см Вышыня- 180 см Глыбіня -115см</p>	Дата невядома	Аўтар невядомы	Балансатрым альнік - Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт фізічнай культуры”			
30.		<p>г.Мінск, Скрыжаванне вул. Чарвякова і Старавіленскага тракта</p> <p>GPS-каардынаты: 55.850769, 44.047526</p>	<p>Помнік князю Аляксандру Неўскаму</p>	<p>Вялікая конная скульптура вышынёй 11 метраў, з’яўляецца сімвалам адзінства народаў Расіі і Беларусі</p>	2023 год	Скульптар А.Якімаў.	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"			Рашэнне МГВК № 1458 ад 20.04.2023 г.

31.		<p>г.Мінск, пр. Пераможцаў, 1</p> <p>GPS- каардынаты: 53.908661, 27.549495</p>	<p>Барэльеф "Салідарнасць"</p>	<p>Людзі, якія рашуча ідуць наперад, слова solidarity над галовамі. У свята, якое вядома яшчэ і як Дзень салідарнасці працоўных</p>	2013 год	Скульптар А.Арцімовіч	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			
32.		<p>г.Мінск пл. Парыжскай Камуны 1,</p> <p>GPS- каардынаты: 53.98551, 27.560124</p>	<p>Скульптура "Антракт" (Стомленыя балерыны)</p>	<p>Мастацкая кампазіцыя вельмі прыгожа паказвае фігуры стомленых балерын, якія прыселі адпачыць пасля спектакля ці рэпетыцыі</p>	2008 год	Скульптар У. І.Слабодчыкаў	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"			
33.		<p>г.Мінск Знаходзіцца на адной з алей парка "Троіцкая гара", недалёка ад будынка Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета</p> <p>GPS- каардынаты: 53.90965, 27.55908</p>	<p>Скульптурная кампазіцыя "Балет"</p>	<p>Скульптурная кампазіцыя "Балет" знаходзіцца ў парку на Траецкай гары ў Мінску, побач з Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатрам Беларусі, адлюстроўвае трох балерын..</p>	2006 год	Аўтары кампазіцыі – мастакі Л. і С.Гумелеўскія	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска"			

34.		<p>г.Мінск Вуліца Кірылы і Мефодзія</p> <p>GPS- каардынаты: 54.3108, 26.8587</p>	<p>Музычная лава Міхаіла Клеафаса Агінскага</p>	<p>Музычная лава, прысвечана памяці кампазітара Міхаіла Клеафаса Агінскага- адна з цікавых малых архітэктурных форм Верхняга горада . З'явілася на плошчы Свабоды ў 2015 годзе, напярэдадні святкавання 250-годдзя вядомага кампазітара і палітычнага дзеяча.</p>	2015 год	<p>архітэктурная форма Верхняга горада.</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			
35.		<p>г.Мінск вул. Ракаўская, 20</p> <p>GPS- каардынаты: 53.903828, 27.546369</p>	<p>Арт-аб'ект- музычная лава</p>	<p>Мастак па металу М. Тарлецкая .На лаве з чорнай сталі ёсць медальён з адлюстраваннем жаночага профіля, ўвекавечвае памяцьбела-рускага кампазітара, старшыню аўтарскага савета Нацыянальнага цэнтра інтэлектуальнай улас-насці РБ, прэзідэнт Еўразійскай канфе-дэрацыі грамадств праваўладальнікаў, узнагароджаны меда-лём Ф. Скарыны .Міжнародныя ўзнагароды</p>	2021 год	<p>Скульптар С. Аганаў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			

36.		<p>г.Мінск, вуліца Кірыла і Мяфодзія, 3</p> <p>GPS- каардына ты: 53.90296, 27.556447</p>	<p>Помнік Мітрапаліту Філарэту (Вахрамеев у Кірылу Варфаламее вічу), Герою Беларусі, першаму Патрыярша му Экзарху ўсей Беларусі</p>	<p>Помнік выяўляе мітрапаліта Філарэта, які сустракае і бласлаўляе жыхароў Мінска Крыжам Еўфрасінні Полацкай. Патрыяршы экзарх апануты ў царкоўную неслужэбную вопратку — манцію і клябук. Левай рукой он абапіраецца на архіерэйскі посох. Адметнасцю вопраткі з'яўляецца тое, што на клябуку адлюстраваны шасціканцовы полацкі крыж, а не традыцыйны чатырохканцовы.</p>	2021 год	Скульптар А. К. Хацяноўскі	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК № 3064 ад 14.10.2021
37.		<p>г.Мінск вул. Чарвякова</p> <p>GPS- каардынаты: 53.920616, 27.551142</p>	<p>Помнік Нізамі Гянджаві.</p>	<p>Помнік Нізамі Гянджаві размешчаны ў Мінску ў скверы ў пачатку Старавіленскага тракта, недалёка ад будынка Пасольства Азербайджанскай Рэспублікі. Ён уяўляе сабой скульптурны помнік вядомаму азербайджанскаму паэту XII стагоддзя, выбітнаму мысляру і класіку сусветнай літаратуры.</p>	2021 год	Аўтар С.Мамедаў	Балансатрым альнік - УП "Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК № 3361 ад 14.11.2021

38.		<p>Урочышча Дразды, паміж вул. Нававіленская і Даўгінаўскім трактам</p> <p>GPS-каардынаты: 53.949206, 27.536175</p>	<p>Мемарыяльны камень «Савецкім ваеннапалонным»</p>	<p>На гэтым месцы ў канцы чэрвеня 1941г. нямецка-фашысцкімі захопнікамі быў створаны канцэтрацыйны лагер, у якім утрымліваліся дзясяткі тысяч савецкіх грамадзян і ваеннапалонных</p>	1996 год	Архітэктар В.Э. Палак.	Балансатрым альнік - УП «Зеленстрой Цэнтральнага раёна г.Мінска»	713Д000294		Рашэнне МГВК от 10.02.1994 №86
39.		<p>г.Мінск вул. Інтэрнацыянальная, 31</p> <p>GPS-каардынаты: 53.905595, 27.564304</p>	<p>Мемарыяльная дошка «Бібліятэка імя А.С.Пушкіна. Месца сходаў сяброў Мінскай групы РСДРП»</p>	<p>У гэтым будынку з 1904 па 1971 гг. знаходзілася бібліятэка імя А.С.Пушкіна, якая адыграла значную ролю ў прапагандзе марксістскіх ідэй. У 1905-1907 гг. яна з'яўлялася месцам сходаў членаў Мінскай групы РСДРП і захоўвання нелегальнай літаратуры</p>	1923 год	Скульптар М. І.Савіцкі	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			Рашэнне МГВК от 22.03.1989 №6
40.		<p>г.Мінск пр. Незалежнасці, 31</p> <p>GPS каардынаты: 53.915468, 27.581566</p>	<p>Мемарыяльная дошка «Цагліны з дому Паўлава ў Валгаградзе»</p>	<p>Пры будаўніцтве гэтага будынка ў чэрвені 1952 г. У яго фундамент былі закладзены цаглы з легендарнага дома Паўлава горада-героя Валгаграда</p>	1952 год	Архітэктар Г. Лаўроў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка цэнтральнага раёна г.Мінска			

41.		<p>г.Мінск пр. Незавлежн асці, 31а</p> <p>GPS каардынаты: 53.906915, 27.571439</p>	<p>Мемарыяль ная дошка «1-ы з'езд Расійскай Сацыял- Дэмакратыч най працоўнай партыі (РСДРП)»</p>	<p>1-ы Устаноўчы з'езд РСДРП адбыўся ў Мінску 1-3 сакавіка 1898 г. (13-15 сакавіка па новым стылі). Гэта была нелегальная з'езд, у якім удзельнічалі 9 дэлегатаў ад шасці марксісцкіх арганізацый. На з'ездзе было абвешчана стварэнне партыі, а таксама прыняты Маніфест РСДРП.</p>	1923 год	Архітэктар М. Драздоў.	Балансатрым альнік - філіял "Дом- музей I з'езда РСДРП" ДУ "Нацыянальн ы гістарычны музей Рэспублікі Беларусь"			Рашэнне МГВК от 21.04.1987
42.		<p>г.Мінск пл. Свабоды, 4</p> <p>GPS каардынаты: 53.903429, 27.554625</p>	<p>Мемарыяль ная дошка «1-я Паўночна- Заходняя абласная канферэнцы я РСДРП»</p>	<p>У гэтым будынку ў 1917 годзе праходзіла 1-я Паўночна- Заходняя абласная канферэнцыя РСДРП, якая выбрала Паўночна- Заходні абласны камітэт РСДРП, і 5-7 кастрычніка 2-я Паўночна- Заходняя абласная канферэнцыя РСДРП, якая выпрацавала план падрыхтоўкі Сацыялістычнай рэвалюцыі і ўзяцця ўлады Саветамі ў Беларусі</p>	1970 год	Аўтар В.С. Міхайлоўскі	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			Рашэнне МГВК от 21.04.1987 № 137
43.		<p>г.Мінск пл. Свабоды, 7</p> <p>GPS каардынаты: 53.9029, 27.5549</p>	<p>Працоўна- сялянскі з'езд Беларусі</p>	<p>У гэтым будынку 3 студзеня 1919 года размяшчаўся Часовы Рабоча-сялянскі Урад Беларусі і пазней Прызідыум ЦВК БССР</p>	1965 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			Рашэнне МГВК от 21.04.1987 № 137

44.		<p>г.Мінск пл. Свабоды, 23</p> <p>GPS каардынаты: 53.9038, 27.5557</p>	<p>Мемарыяльная дошка Тышкевіч, Манюшка, Лучына</p>	<p>Тут у 1803 г. была адкрыта Мінская гімназія, у якой у розныя часы вучыліся: Томаш Зан (1796-1855 гг.), Яўстафій Тышкевіч (1814-1873 гг.), Станіслаў Манюшка (1819-1872 гг.), Уладзімір Спасовіч (1829-1906 гг.), Бенядзікт Дыбоўскі (1833-1930 гг.), Аляксандр Ельскі (1834-1916 гг.), Антон Трусаў (1835-1886 гг.), Іван Гольц-Мелер (1842-1871 гг.), Янка Лучына (1851-1897 гг.), Нікалай Мінскі (1855-1937 гг.), Эдуард Пякарскі (1858-1934 гг.), кЯдвігін Ш. (А.Лявіцкі) (1868-1922 гг.)</p>	1989 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»		<p>Рашэнне МГВК от 03.11.1988 № 280</p>
45.		<p>г.Мінск вул. Старавіленская, 14</p> <p>GPS каардынаты: 53.909118, 27.555911</p>	<p>Мемарыяльная дошка Канспіратыўная кватэра Мінскаму падполлю</p>	<p>У гэтым доме ў 1941-1942 гг. знаходзілася канспіратыўная кватэра Мінскага партыйнага падполля</p>	1974 год	Скульптар М.М. Кандрацьёў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		<p>Рашэнне МГВК от 19.08.1982</p>
46.		<p>г.Мінск Юбілейная плошча (скрыжаванне вул. Мельнікайтэ і вул. Ракаўскай)</p> <p>GPS каардынаты: 53.905806, 27.541598</p>	<p>Памятнік Мінскаму гета</p>	<p>На гэтым месцы ў 1941-1943 гг. нямецка-фашысцкія захопнікі стварылі гета для яўрэяў Мінска і яго ваколліц. У ім знаходзілася звыш 100 тыс. чалавек, у тым ліку і яўрэяў з многіх краін Еўропы. Амаль усе яны загінулі ў час пагрому, былі растраляны і спалены ў лагеры смерці Малы Трасцянец</p>	1953 год	Аўтар – М. Петруль	Балансатрым альнік - УП «Зеленстрой Цэнтральнага раёна г.Мінска»		<p>Рашэнне МГВК от 10.02.1994 № 86</p>

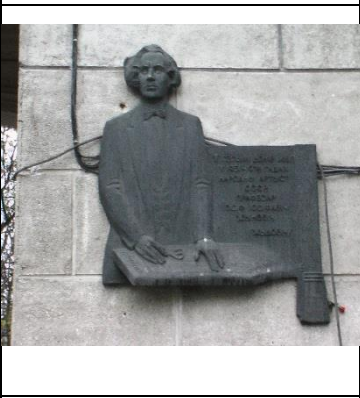
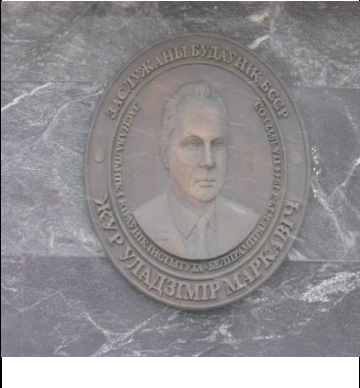
47.		г.Мінск ул. Рэвалюцый ная, 15 GPS каардынат ы: 53.902388, 27.550785	Мемарыяль ная дошка "Камісарыя т на замежных справах Сацыялісты чнай Савецкай Рэспублікі Беларусь"	Месца размяшчэння ў 1919 годзе Камісарыята па замежных справах Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусь	2017 год	Група аўтараў: Л. В. Аржаева, В. І. Гуленка, І. М. Ігнаценка, А. М. Літвін, А. Д. Сакевіч, М. Ф. Шумейка і М. І. Эпалетаў.	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			Рашэнне МГВК от 05.04.1990 № 109
48.		г.Мінск вул. Азізава, 2 GPS каардынат ы: 53.929176, 27.558462	Мемарыяль ная дошка Азізаў Дамула	Гэта вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза Азізава Дамула, сына таджыкскага народа, які загінуў у барацьбе за вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў ў 1943 годзе	1976 год	Аўтар – А.Прохараў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 22.11.1976 № 21/6
49.		г.Мінск вул. Багдановіч а, 29 GPS каардынат ы: 53.91024, 27.56157	Мемарыяль ная дошка Алехін Яўгеній Сцяпанавіч	У гэтым будынку з кастрычніка 1924 г. па сакавік 1937 г. размяшчалася Аб'яднаная Беларуская ваенная школа, якую з 1933 г. узначальваў герой грамадзянскай вайны, член ЦВК БССР камбрыг Алехін Я.С. Летам 1933 г. школу наведаў Старшыня ЦВК СССР М.І.Калінін	Год невядомы	Аўтар невядомы	Балансатрым альнік - Установа Адукацыі "Мінскае сувораўскае ваеннае вучылішча"			Рашэнне МГВК от 19.03(4).1985 № 84

50.		<p>г.Мінск вул. Леніна, 2</p> <p>GPS каардынаты: 53.903823, 27.558315</p>	<p>Мемарыяльная дошка Аракчэў Барыс Уладзіміра віч</p>	<p>У гэтым доме з 1963 па 2013 год працаваў жывапісец, заслужаны дзяяч мастацтваў Беларусі Барыс Аракчэў</p>	2014 год	Скульптар Е.Колчаў.	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 23.05.2014 № 1302
51.		<p>г.Мінск Гарадскі Вал, 2</p> <p>GPS каардынаты: 53.899661, 27.550186</p>	<p>Мемарыяльная дошка Бельчанка Сяргей Савіч</p>	<p>Генерал-палкоўнік Бельчанка Сяргей Савіч. Актыўны удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, адзін з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага руху ў Беларускай ССР. У 1943-1953 гадах узначальваў Міністэрства ўнутраных спраў БССР. Унёс вялікі ўклад у аднаўленне беларускай міліцыі, умацаванне правапарадку і ліквідацыю пасляваеннага бандытызму</p>	2012 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь			Рашэнне МГВК от 08.09.2011 № 2637
52.		<p>г.Мінск вул. Багдановіч а, 25</p> <p>GPS каардынаты: 53.910039, 27.558193</p>	<p>Мемарыяльная дошка Багдановіч Максім</p>	<p>На гэтым месцы знаходзіўся дом, у якім 9 снежня (27 лістапада с.ст.) 1891 г. нарадзіўся выдатны беларускі паэт Максім Багдановіч</p>	1981 год	Скульптар С. Вакар, архітэктар - Ю. Казакоў і Л. Маскалевіч.	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 08.07.1981 № 443р

53.		<p>г.Мінск вул. Крапоткіна ,33</p> <p>GPS каардынаты: 53.915003, 27.555981</p>	<p>Мемарыяльная дошка Бачароў Васілій Міхайлавіч</p>	<p>У гэтым будынку са жніўня 1941 па май 1943 года дзейнічала антыфашысцкая падпольная група пад кіраўніцтвам Васіля Міхайлавіча Бачарова</p>	2013 год	Скульптар Г.Мурамцаў	Балансатрым альнік - УА "Мінска дзяржаўная гімназія - каледж мастацтваў"			Рашэнне МГВК от 23.11.1999 № 1387
54.		<p>г.Мінск пр. Незалежна сці, 19</p> <p>GPS каардынаты: 53.900165, 27.557476</p>	<p>Мемарыяльная дошка Уладамірскі Уладзімір Іосіфавіч</p>	<p>У гэтым доме з 1951 па 1971 год жыў народны артыст СССР Уладзімір Іосіфавіч Уладамірскі</p>	2010 год	Скульптар С.Аганаў, архітэктар А. Прохач	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 27.06.1975 № 196
55.		<p>г.Мінск вул. Гая, 1</p> <p>GPS каардынаты: 53.926188, 27.568393</p>	<p>Мемарыяльная дошка Гай Гая Дзмітрыевіч (Гайк Бжышкян)</p>	<p>Вуліца названа іменем савецкага ваеннага дзеяча, Героя грамадзянскай вайны Гая Дзмітрыевіча Гая (1887-1937 гг.)</p>	1971 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 21.04.1987 № 137

56.		<p>г. Мінск вул. Гастэлы, 16</p> <p>GPS каардынаты: 53.915909, 27.528318</p>	<p>Мемарыяльная дошка Гастэла Мікалай Францавіч</p>	<p>У памяць пра бесмяртны подзвіг Героя Савецкага Саюза лётчыка Гастэла Мікалая Францавіча названа гэтая вуліца</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 19.08.1982 № 280</p>
57.		<p>г.Мінск вул. Леніна, 4</p> <p>GPS каардынаты: 53.901509, 27.558661</p>	<p>Мемарыяльная дошка Глебаў Глеб Паўлавіч</p>	<p>У гэтым доме з 1954 г. па 1967 год жыў выдатны беларускі акцёр, народны артыст СССР Глеб Паўлавіч Глебаў</p>	<p>1980 год</p>	<p>Скульптар М. М.Кандрацьеў</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 16.10.1997 № 922</p>
58.		<p>г.Мінск вул. Рэвалюцыйная, 15</p> <p>GPS каардынаты: 53.902381, 27.551847</p>	<p>Мемарыяльная дошка Гарэцкі Максім Іванавіч</p>	<p>Тут у 1925 годзе ў Інстытуце беларускай культуры працаваў Максім Гарэцкі - выдажны беларускі пісьменнік і грамадскі дзеяч</p>	<p>1993 год</p>	<p>скульптар А..М.Смоляк</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»</p>		<p>Рашэнне МГВК от 05.04.1990 № 109</p>

59.		<p>г.Мінск вул. Алаізы Пашкевіч, 9</p> <p>GPS каардынаты: 53.911363, 27.560613</p>	<p>Мемарыяльная дошка Дзівакоў Мікалай Гаўрылавіч</p>	<p>У гэтым доме з 1957 г. па 2011 г. жыў лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Савета Міністраў СССР, заслужаны будаўнік БССР Дзівакоў Мікалай Гаўрылавіч</p>	2015 год	Скульптар І. Казак	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		<p>Рашэнне МГВК от 31.01.2013 № 243</p>
60.		<p>г.Мінск вул. Заслаўская, 35</p> <p>GPS каардынаты: 53.909985, 27.542849</p>	<p>Мемарыяльная дошка Дрозд Мікалай Пракоф'евіч</p>	<p>У гады Вялікай Айчыннай вайны на вул.Заслаўскай,33 знаходзіўся дом, у якім у жніўні 1941 года па верасень 1943 года размяшчалася канспіратыўная квартэра Мінскага партыйнага падполля. Яе ўтрымліваў рабочы падпольшчык М.П.Дрозд. Загінуў у фашысцкай катавальні</p>	1985 год	Архітэктар мемарыяльнай дошкі Б.Сідарэнка.	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		<p>Рашэнне МГВК от 19.03.1985 № 84</p>
61.		<p>г.Мінск вул. Нававіленская, 24</p> <p>GPS каардынаты: 53.932930, 27.538295</p>	<p>Мемарыяльная дошка Дубоўскі Канстанцін Мікалаевіч</p>	<p>У гэтым доме жыў вядомы дзяржаўны і грамадскі дзеяч Беларусі, Герой Сацыялістычнай Працы, лаўрэат Дзяржаўных прэмій СССР, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны Дубоўскі Канстанцін Мікалаевіч</p>	Дата невядома	Аўтар невядомы	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		<p>Рашэнне МГВК от 10.05.2007 № 1032</p>

62.		<p>г.Мінск вул. М.Танка, 16</p> <p>GPS каардынаты: 53.909569, 27.545731</p>	<p>Мемарыяльная дошка Яроменка Мікалай</p>	<p>У гэтым доме з 1979 па 2000 г. жыў народны артыст СССР, вядомы грамадскі дзеяч Мікалай Яроменка</p>	2020 год	<p>Скульптар І. Зосімавіч і архітэктар В. Карака</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			Нету свед.
63.		<p>г.Мінск пр. Незалежнасці, 19 (пр.Ф.Скарыны,19)</p> <p>GPS каардынаты: 53.900165, 27.557476</p>	<p>Мемарыяльная дошка Жыновіч Іосіф Іосіфавіч</p>	<p>У гэтым доме жыў у 1951-1974 гадах народны артыст СССР, прафесар Іосіф Іосіфавіч Жыновіч (Жыновіч)</p>	Дата не пазначана	Скульптар не пазначаны	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			Рашэнне МГВК от 25.04.1974 № 167
64.		<p>г.Мінск пл. Свабоды, 17</p> <p>GPS каардынаты: 53.903276, 27.554904</p>	<p>Мемарыяльная дошка Жур Уладзімір Макаравіч</p>	<p>Заслужаны будаўнік БССР Жур Уладзімір Макаравіч, заснавальнік і кіраўнік інстытута "Белпрампраект" з 1944 па 1977 год</p>	Дата не пазначана	Скульптар не пазначаны	<p>Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			Рашэнне МГВК от 21.06.2007 № 1381

65.		<p>г.Мінск вул. Леніна, 6</p> <p>GPS каардынаты: 53.901009, 27.559385</p>	<p>Мемарыяльная дошка Заборскі Георгій Уладзіміравіч</p>	<p>У гэтым доме жыў і працаваў акадэмік архітэктуры, народны архітэктар СССР, заслужаны будаўнік Рэспублікі Беларусь, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР Заборскі Георгій Уладзіміравіч (11.11.1909-27.03.1999)</p>	2018 год	<p>скульптар і архітэктар І. Я. Міско</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Распаражэнне МГВК от 31.10.2001 № 1018</p>
66.		<p>г.Мінск вул. Леніна, 6</p> <p>GPS каардынаты: 53.901009, 27.559385</p>	<p>Мемарыяльная дошка Заборскі Георгій Уладзіміравіч</p>	<p>Вуліца названа ў гонар акадэміка архітэктуры, народнага архітэктара СССР, заслужанага будаўніка Рэспублікі Беларусь, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР Георгія Уладзіміравіча Заборскага</p>	2014 год	<p>скульптар А.Прохараў</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 18.11.2004 № 2371</p>
67.		<p>г.Мінск вул. Багдановіча, 35</p> <p>GPS каардынаты: 53.910039, 27.558193</p>	<p>Мемарыяльная дошка Здановіч Іван Іусцінавіч</p>	<p>У 1897 годзе галоўным урачом Мінскай губернскай земскай бальніцы Іванам Іусцінавічам Здановічам (1864-1915 гг.) было заснавана ў г.Мінску першае ў Беларусі вучылішча для сляпых</p>	Год невядомы	<p>Аўтар невядомы</p>	<p>Балансатрымальнік - ДУА "Спецыяльная школа № 188 г.Мінска"</p>		<p>Рашэнне МГВК от 01.04.1999 № 322</p>

68.		г.Мінск вул. Багдановіча , 39 GPS каардынаты: 53.915830, 27.562541	Мемарыяльная дошка Зікуненка Н.К.	У 1941-1942 гг. на пивзаводе «Беларусь» актыўна змагалася супраць фашысцкіх акупантаў падпольная партыйная арганізацыя на чале Н.К.Зікуненка	Год невядомы	Аўтар невядомы	Балансатрымальнік - ААТ "Піваварная кампанія "Аліварыя"			Рашэнне МГВК от 27.02.1984 № 63
69.		г.Мінск вул. Камуністычная, 1 GPS каардынаты: 53.914569, 27.561578	Мемарыяльная дошка Іваноўскі Яўгеній Філіпавіч	З 1980 па 1985 год тут працаваў бачны савецкі ваеначальнік, Герой Савецкага Саюза, камандуючы войскамі Чырванасцяжнай Беларускай ваеннай акругі, генерал арміі Іваноўскі Яўгеній Філіпавіч	1991 год	Скульптар В. Р.Радасцеў	Балансатрымальнік - ДУ "Мінскае эксплуатацыйнае ўпраўленне Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь"			Рашэнне МГВК от 22.07.1999 № 86
70.		г.Мінск вул. Ігнаценкі, 4 GPS каардынаты: 53.921312, 27.525547	Мемарыяльная дошка Ігнаценка Васілій Іванавіч	Вуліца названа ў гонар камандзіра аддзялення СВПЧ-6 г. Прыпяці старэйшага сяржанта ўнутранай службы Васілія Іванавіча Ігнаценка (1961-1986 гг.), урадженца Брагінскага раёна, які ў чысле першых тушчў пажар на рэактары ЧАЭС і атрымаў смярцельную дозу аблучэння	2011 год	Скульптар А.Прохараў, архітэктар А.Гармаш.	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 19.12.1996 № 990

71.		<p>г. Мінск пл. Свабоды, 23</p> <p>GPS каардынаты: 53.903820, 27.555985</p>	<p>Мемарыяльная дошка Калінін Міхаіл Іванавіч</p>	<p>20.06.1919 г. на плошчы Свабоды на мітынгу школьнікаў працоўных школ выступаў Старшыня ВЦК М.І.Калінін</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»</p>		<p>Рашэнне МГВК 13.03.1975 № 96</p>
72.		<p>г.Мінск вул. Карастояна вай, 1</p> <p>GPS каардынаты: 53.934281, 27.564077</p>	<p>Мемарыяльная дошка Карастаяна ва Лілія</p>	<p>Вуліца названа іменем слаўнай дачкі балгарскага народа Ліліі Карастаянавай, якая пала смерцю храбрых у баях з нямецка-фашысц-скімі захопнікамі ў гады Вялікай Айчыннай вайны на беларускай зямлі</p>	<p>1970 год</p>	<p>Скульптар А. А. Багінскі</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Выпіска працола МГВК 14.08.1975 № 20</p>
73.		<p>г.Мінск вул. Кісялева, 2</p> <p>GPS каардынаты: 53.914234, 27.568449</p>	<p>Мемарыяльная дошка Кісялёў Ціхан Якаўлевіч</p>	<p>Вуліца названа ў 1983 годзе ў памяць дзеяча Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, Героя Сацыялістычнай Працы Кісялёва Ціхана Якаўлевіча (1917-1983 гг.)</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК 17.03.1983 № 97</p>

74.		<p>г.Мінск вул. Раманаўска я Слабада, 26</p> <p>GPS каардынаты: 53.904265, 27.545805</p>	<p>Мемарыяльная дошка Коўзан Барыс Іванавіч</p>	<p>У гэтым доме жыў з 1969 па 1985 гг. Герой Савецкага Саюза, праслаўлены летчык перыяда Вялікай Айчыннай вайны Коўзан Барыс Іванавіч</p>	Дата невядома	Скульптар не пазначаны	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 13.09.1990 № 266
75.		<p>г.Мінск вул. Старажоўская, 8</p> <p>GPS каардынаты: 53.911695, 27.556574</p>	<p>Мемарыяльная дошка Калавандзін Барыс Андрэевіч</p>	<p>У гэтым доме жыў вядомы вучоны ў галіне механікі, лаўрэат прэміі Савета Міністраў СССР, акадэмік Калавандзін Барыс Андрэевіч (1938-1998).</p>	Дата невядома	Скульптар не пазначаны	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 02.05.2003 № 655
76.		<p>г.Мінск пр. Пераможцаў, 53</p> <p>GPS каардынаты: 53.922097, 27.531745</p>	<p>Мемарыяльная дошка Каландзена Анатолій Іосіфавіч</p>	<p>Музыкант-флейтыст, педагог, заслужаны дзеяч культуры Беларусі</p>	Дата невядома	Скульптар не пазначаны	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 05.05.2016 № 1226

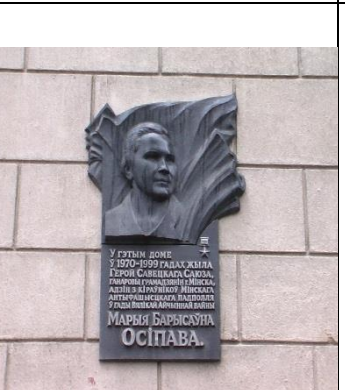
77.		<p>г.Мінск пр. Незалежна сці, 19</p> <p>GPS каардынаты: 53.900165, 27.557476</p>	<p>Мемарыяльная дошка Корш- Саблін Уладзімір Уладзіміравіч</p>	<p>У гэтым доме з 1951 па 1974 год жыў выдатны дзеяч савецкага кінамастацтва, народны артыст СССР Уладзімір Уладзіміравіч Корш-Саблін</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 13.04.1975 № 90</p>
78.		<p>г.Мінск вул. Кісялева, 4</p> <p>GPS каардынаты: 53.909986, 27.570135</p>	<p>Мемарыяльная дошка Кудрэвіч Раіса Уладзіміраўна</p>	<p>У гэтым доме жыла народны мастак Беларусі Кудрэвіч Раіса Уладзіміраўна</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 02.02.2006 № 154</p>
79.		<p>г.Мінск вул. Куйбышав а, 10</p> <p>GPS каардынаты: 53.911768, 27.566503</p>	<p>Мемарыяльная дошка Украінка Леся</p>	<p>У доме, што стаяў на гэтым месцы, у 1898-1901 гг. жыла і працавала вядомая пісьменніца, класік украінскай літаратуры Леся Украінка (1871-1913)</p>	<p>2004 год</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 19.03.1985 № 84</p>

80.		<p>г.Мінск вул. Куйбышав а, 18</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.909995, 27.561579</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Украінка Леся</p>	<p>У доме, што стаяў на гэтым месцы, у 1898-1901 гг. жыла і працавала вядомая пісьменніца, класік украінскай літаратуры Леся Украінка (1871-1913)</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 11.03.1993 № 106</p>
81.		<p>г.Мінск вул. Чычэрына, 2</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.91141, 27.56278</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Мазанік Алена Рыгораўна</p>	<p>У гэтым доме жыла ўдзельніца Мінскага антыфашысцкага падполля ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза, заслужаны работнік культуры БССР Алена Рыгораўна Мазанік</p>	<p>2008 год</p>	<p>Скульптар С.Крывашэй</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 11.06.2001 № 54р</p>
82.		<p>г.Мінск пр. Перам ожцаў, 51, кор. 1</p> <p>GPS каардыныт ы: 57.916174, 27.534887</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Макаед Мікалай Аляксандра віч</p>	<p>Макаед Мікалай Аляксандравіч, вядомы беларускі дзяржаўны дзеяч. Жыў у гэтым доме ў 1993-2017 гг.</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 28.06.2018 № 2187</p>

83.		<p>г.Мінск пр. Пераможцаў, 51</p> <p>GPS каардынаты: 53.917597, 27.532286</p>	<p>Мемарыяльная дошка Мальшаў Фёдар Аляксеевіч</p>	<p>У гэтым доме жыў Герой Саюза Фёдар Аляксеевіч</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>		<p>Рашэнне МГВК от 09.02.1971 № 27/5-21</p>
84.		<p>г.Мінск вул. Герцэна, 2</p> <p>GPS каардынаты: 53.904671, 27.558067</p>	<p>Мемарыяльная дошка Марыкс Аскар Пятровіч</p>	<p>У гэтым доме з 1922 па 1935 гг. жыў вядомы сцэнограф, народны мастак Беларусі Аскар Пятровіч Марыкс</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»</p>		<p>Рашэнне МГВК от 07.02.1991 № 63</p>
85.		<p>г.Мінск вул. Камуністычная, 1</p> <p>GPS каардынаты: 53.908272, 27.564757</p>	<p>Мемарыяльная дошка Марахін Сяргей Сцяпанавіч</p>	<p>У гэтым доме з 1964-1967 гг. працаваў выдатны савецкі военачальнік, камандуючы войскамі Беларускай ваеннай акругі Генерал арміі Марахін Сяргей Сцяпанавіч</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрымальнік - ДУ "Мінскае эксплуатацыйнае ўпраўленне Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь"</p>		

86.		<p>г.Мінск вул. Шчадрына, 46а</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.933863, 27.550952</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Мачулькі Раман Навумавіч</p>	<p>Агульна адукацыйная сярэдня школа № 104 г.Мінска носіць імя аднаго з арганізатараў і кіраўнікоў камуністычнага падполля і партызанскага руху на Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Героя Савецкага Саюза Рамана Навумавіча Мачульскага</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - ДУА "Сярэдняя школа №104 імя Р.М.Мачульс кага г.Мінска"</p>			<p>Рашэнне МГВК от 27.12.2005 № 105</p>
87.		<p>г.Мінск пр. Машэрава, 1</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.8998, 27.5684</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Машэраў Пётр Міронавіч</p>	<p>Праспект названы іменем выдатнага партыйнага і дзяржаўнага дзеяча Беларусі, Героя Савецкага Саюза, Героя Сацыялістычнай працы Пятра Міронавіча Машэрава</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 01.09.1981 № 325, рашэнне МГВК от 24.08.2006 № 1720</p>
88.		<p>г.Мінск вул. Мельнікайт э, 1</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.906367, 27.541476</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Мельнікайтэ Марыя Іозаўна</p>	<p>Вуліца названа іменем Героя Савецкага Саюза Мельнікайтэ Марыі Іозаўны, дачкі літоўскага народа, сакратара падпольнага павятовага камітэта камсамола ў перыяд нямецка- фашысцкай акупацыі. Па- зверску закатавана фашыстамі ў ліпені 1944 г.</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 24.11.1976 № 21/6</p>

89.		<p>г.Мінск вул. Інтэрнацыя нальная, 31</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.904512, 27.560124</p>	<p>Мемарыяльн ая дошка Манюшка Станіслаў</p>	<p>У гэтым будынку ў пачатку 30-х гадоў XIX ст. у час вучобы ў Мінскай гімназіі жыў выдатны польскі кампазітар, які стаяў ля вытокаў беларускай операй музыкі, Станіслаў Манюшка (1819-1872)</p>	1999 год	Аўтар пазначаны не	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»		<p>Рашэнне МГВК от 22.03.1989 № 3</p>
90.		<p>г.Мінск пл. Свабоды, 7</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.90287, 27.55491</p>	<p>Мемарыяльн ная дошка Мураўёў Мікіта Міхайлавіч</p>	<p>У 1821-1822 гг. гэты будынак наведаў кіраўнік Паўночнага таварыства дзекабрыстаў Мураўёў Мікіта Міхайлавіч</p>	Дата невядома	Скульптар Вакар С.М.	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»		<p>Рашэнне МГВК от 30.06.1976 № 12/8-51</p>
91.		<p>г.Мінск вул.Чарвяк ова, 8</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.921998, 27.551330</p>	<p>Мемарыяльн ная дошка Абедняк Мікалай Іванавіч, Жолудзеў Навум Ільч, Кузняцоў Фёдар Іванавіч, Рудскі Фёдар Андрэвіч, Сухараў Сяргей Якаўлевіч</p>	<p>У гэтым доме жылі Героі Савецкага Саюза: Абедняк Мікалай Іванавіч, палкоўнік; Жолудзеў Навум Ільч, падпалкоўнік; Кузняцоў Фёдар Іванавіч, генерал- маёр; Рудскі Фёдар Андрэвіч, генерал-маёр; Сухараў Сяргей Якаўлевіч, падпалкоўнік</p>	Дата невядома	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		<p>Рашэнне МГВК от 22.07.2010 № 1737</p>

92.		<p>г.Мінск вул. Леніна, 5</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.901515, 27.558426</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Абуховіч Ганна Браніславаў на</p>	<p>У гэтым доме жыла народная артыстка Беларусі Абуховіч Ганна Браніславаўна</p>	2012 год	<p>Аўтар С.І.Селіханаў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 22.04.2010 № 878</p>
93.		<p>г.Мінск пр. Пераможца ў, 1/2</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.905764, 27.551644</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Арлоў Дзмітрый Аляксеевіч</p>	<p>У гэтым доме жыў вядомы акцёр, рэжысёр, педагог, народны артыст БССР Дзмітрый Аляксеевіч Арлоў (1903-1969)</p>	2009 год	<p>Аўтар Алесь (Аляксандр) Шаціла</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 27.02.2009 № 390</p>
94.		<p>г.Мінск вул. Кісялёва, 11</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.910988, 27.571443</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Восіпава Марыя Барысаўна</p>	<p>У гэтым доме ў 1970-1999 годах жыла Герой Савецкага Саюза, ганаровы грамадзянін г.Мінска, адзін з кіраўнікоў Мінскага антыфашысцкага падполля ў гады Вялікай Айчыннай вайны Марыя Барысаўна Восіпава</p>	1999 год	<p>Скульптар В.Завядзеёў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 22.07.1999 № 753</p>

95.		г.Мінск вул. Панфілава, 10 GPS каардыныт ы: 53.914192, 27.526240	Мемарыяль ная дошка Панфілаў Іван Васільевіч	Вуліца названа іменем Героя Савецкага Саюза генерал-маёра Панфілава Івана Васільевіча. У час Вялікай Айчыннай вайны праявіў сябе пры разгроме фашысцкіх войск пад Масквой	Дата невядома	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 26.07.2007 № 1660
96.		г.Мінск вул. Пархоменк а, 2 GPS каардыныт ы: 53.926356, 27.547979	Мемарыяль ная дошка Пархоменка Аляксандр Якаўлевіч	Вуліца названа іменем Героя грамадзянскай вайны Аляксандра Якаўлевіча Пархоменкі (1886-1921 гг.)	Дата невядома	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 21.04.1987
97.		г.Мінск вул. Леніна, 5 GPS каардыныт ы: 53.901515, 27.558426	Мемарыяль ная дошка Перцаў Уладзімір Мікалаевіч	У гэтым доме жывіў выдатны савецкі вучоны, акадэмік Акадэміі навук БССР Уладзімір Мікалаевіч Перцаў	1964 год	Скульптар Г. Мурамцаў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска	713Д000 001		Рашэнне МГВК от 16.10.1997 № 922

98.		<p>г.Мінск вул. Леніна, 4</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.901716, 27.556899</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Пестрак Піліп</p>	<p>У гэтым доме з 1973 года жыў і працаваў вядомы беларускі пісьменнік Піліп Пестрак</p>	1980 год	Скульптар М. М.Кандрацьёў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска	713Г000 084		Рашэнне МГВК от 10.01.1980 № 9
99.		<p>г.Мінск пл. Свабоды, 13/2</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.9038, 27.5550</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Пакхлябаеў Мікалай Васільевіч</p>	<p>У гэтым доме ў дні акупацыі Мінска працаваў Мікалай Васільевіч Пакхлябаеў – удзельнік Мінскага антыфашысцкага падполля, адзін з арганізатараў аперацыі 22.09.1943 г. па знішчэнні фашысцкага гаўляйтэра. Загінуў у засценках гестапа</p>	1983 год	Скульптар М.М. Кандрацьёў	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»	711Е000 002		Рашэнне МГВК от 30.08.2007 № 1989
100.		<p>г.Мінск пр. Незалежна сці, 19</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.899960, 27.556989</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Рагавы Павел Пракопавіч</p>	<p>У гэтым доме з 1960 па 1985 гг. жыў і працаваў выдатны беларускі вучоны-глебазнаўца, акадэмік Павел Пракопавіч Рагавы (1895- 1985 гг.)</p>	1988 год	Скульптар М.М. Кандрацьёў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска	713Г000 001		

101.	 <p>У гэтым доме жыў народны артыст СССР і БССР Аркадзій Маркавіч Саўчанка</p>	<p>г.Мінск пр. Незалежнасці, 19</p> <p>GPS каардынаты: 53.899960, 27.556989</p>	<p>Мемарыяльная дошка Саўчанка Аркадзій Маркавіч</p>	<p>У гэтым доме жыў народны артыст СССР і БССР Аркадзій Маркавіч Саўчанка</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 14.09.2006 № 1854</p>
102.	 <p>Вера Кліменцьеўна</p>	<p>г.Мінск вул. Слуцкай, 2</p> <p>GPS каардынаты: 53.931053, 27.547620</p>	<p>Мемарыяльная дошка Слуцкая Вера Кліменцьеўна</p>	<p>Вуліца названа імем вядомай рэвалюцыянеркі, члена КПСС з 1902 г., удзельніцы рэвалюцыйных падзей 1905 -1907 гг. у г.Мінску і Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў Петраградзе Веры Кліменцьеўны Слуцкай. Загінула 30 кастрычніка (12 лістапада) 1917 г. пры абароне Петраграда</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 21.04.1987 № 137</p>
103.	 <p>Станюта Стэфанія Міхайлаўна</p>	<p>г.Мінск пр. Незалежнасці, 19</p> <p>GPS каардынаты: 53.899960, 27.556989</p>	<p>Мемарыяльная дошка Станюта Стэфанія Міхайлаўна</p>	<p>У гэтым доме ў 1951-1969 гг. жыла народная артыстка Беларусі і СССР Стэфанія Міхайлаўна Станюта</p>	<p>2003 год</p>	<p>Скульптар У.Слабодчыкаў</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>	<p>713Г000 001</p>		

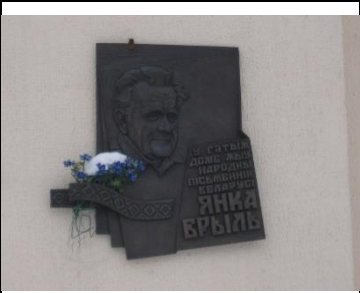

104.		<p>г.Мінск вул. М.Танка, 1</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.927787, 27.740219</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Танк Максім</p>	<p>Вуліца названа ў гонар народнага паэта Беларусі, акадэміка, ганаровага грамадзяніна г.Мінска Максіма (Я.І.Скурко) Танка</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 08.10.1998 № 1080</p>
105.		<p>г.Мінск вул. Пашкевіч, 1</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.911858, 27.560582</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Цётка (Алаіза Пашкевіч)</p>	<p>Гэта вуліца названа ў гонар выдатнай беларускай паэтэсы- рэвалюцыянеркі Цёткі (Алаізы Пашкевіч – 1876- 1916 гг.)</p>	<p>1976 год</p>	<p>Скульптар М.М. Кандрацеў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 23.09.1976 № 299</p>
106.		<p>г.Мінск вул. Камуністы чная, 1</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.908272, 27.564757</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Цімашэнка Сямён Канстанцінавіч</p>	<p>У гэтым будынку ў 1949- 1960 гг. працаваў выдатны савецкі палкаводзец, камандуючы войскамі Беларускагай ваеннай акругі, двойчы Герой Савецкага Саюза Цімашэнка Сямён Канстанцінавіч</p>	<p>Дата невядома</p>	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - ДУ "Мінскае эксплуатацый нае ўпраўленне Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь</p>			

107.		<p>г.Мінск вул. Камуністы чная, 1</p> <p>GPS каардынты: 53.908272, 27.564757</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Трацяк Іван Маïсеевіч</p>	<p>У гэтым будынку ў 1967- 1976 гг. працаваў выдатны савецкі военачальнік, камандуючы войскамі Чырванасцяжнай Беларускай ваеннай акругі, Герой Савецкага Саюза, Герой Сацыялістычнай Працы Трацяк Іван Маïсеевіч</p>	2010 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - ДУ "Мінскае эксплуатацый нае ўпраўленне Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь"		<p>Рашэнне МГВК от 22.04.2010 № 879</p>
108.		<p>г.Мінск вул. Багдановіч а, 29</p> <p>GPS каардынты: 53.911296, 27.559046</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Фабрыцыус Ян Фрыцавіч</p>	<p>У гэтым будынку с лютага 1921 г. па кастрычнік 1924 г. размяшчаліся 81-я Мінскія курсы камсаставу. У 1922- 1923 гг. курсамі камандаваў легендарны Герой грамадзянскай вайны, член ЦВК СССР і БССР Ян Фрыцавіч Фабрыцыус</p>	1970 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - УА "Мінскае ваеннае сувораўскае вучылішча"		<p>Рашэнне МГВК от 19.04.1985 № 84</p>
109.		<p>г.Мінск вул. Арлоўская , 6</p> <p>GPS каардынты: 53.932707, 27.563430</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Хіміч Фёдар Васільевіч</p>	<p>У гэтым доме жыў Герой Савецкага Саюза, лётчык Хіміч Фёдар Васільевіч</p>	1977 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		<p>Рашэнне МГВК от 22.07.2010 № 1737</p>

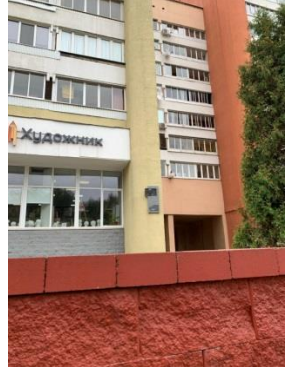

110.		<p>г.Мінск вул. Кісялёва, 30</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.915263, 27.561795</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Чапскі Карл</p>	<p>Мемарыяльная дошка, якая ўвекавечвае памяць былога гарадскога галавы графа Караля Чапскага. Знак прысвечаны чалавеку, які ўзначальваў горад на мяжы XIX—XX стагоддзяў і нямала зрабіў для яго развіцця, устаноўлены на адным з будынкаў бровара, які ў свой час яму належаў.</p>	2014 год	скульптар П. Вайніцкі	Балансатрым альнік - ААТ "Піваварная кампанія "Аліварыя"			Рашэнне МГВК от 17.04.2014 № 1060
111.		<p>г.Мінск вул. Чарвякова, 8</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.921998, 27.551330</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Чарвякоў Аляксандр Рыгоравіч</p>	<p>Вуліца названа іменем былога старшыні Цэнтральнага выканаўчага камітэта Беларускай ССР Аляксандра Рыгоравіча Чарвякова</p>	Дата невядома	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 21.04.1987 № 137
112.		<p>г.Мінск вул. Леніна, 2</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.902130, 27.556360</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Чацверыкаў Віталь Паўловіч</p>	<p>У гэтым доме з 1975 года па 1983гг. жыў выдатны дзеяч кінамастацтва, народны артыст БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР, кінарэжысер Віталь Паўлавіч Чацверыкаў (1933-1983)</p>	1985 год	Скульптар М.М. Кандрацьеў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска	713Г000 001		Рашэнне МГВК от 02.05.2003 № 657

113.		<p>г.Мінск вул. Чычэрына, 1</p> <p>GPS каардынаты: 53.911487, 27.562190</p>	<p>Мемарыяльная дошка Чычэрын Георгій Васільевіч</p>	<p>Гэта вуліца названа іменем Георгія Васільевіча Чычэрына, выдатнага савецкага дзяржаўнага дзяяча і дыпламата</p>	1982 год	<p>Скульптар М.М. Кандрацьеў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 11.08.1977 № 318</p>
114.		<p>г.Мінск вул. Кісялёва, 3</p> <p>GPS каардынаты: 53.909662, 27.573330</p>	<p>Мемарыяльная дошка Чуркін Мікалай Мікалаевіч</p>	<p>У гэтым доме апошнія гады жыцця (1957-1964) жыў вядомы беларускі кампазітар, народны артыст БССР Мікалай Мікалаевіч Чуркін</p>	Дата не пазначана	Скульптар не пазначаны	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 14.04.2022 № 1035г</p>
115.		<p>г.Мінск вул. Кальварый ская 4,</p> <p>GPS каардынаты: 53.905976, 27.539194</p>	<p>Мемарыяльная дошка Шапашнік Барыс Львовіч</p>	<p>У гэтым доме з 1978 па 1985 год жыў Барыс Львовіч Шапашнік, доктар тэхнічных навук, Герой Сацыялістычнай Працы, вядомы вучоны і канструктар у галіне машынабудавання</p>	1987 год	<p>Скульптар М.М. Кандрацьеў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			<p>Рашэнне МГВК от 02.05.2003 № 659</p>

116.		<p>г.Мінск вул. Я.Купалы, 23</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.905700, 27.564104</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Шарко Мікалай Піліпавіч</p>	<p>У гэтым доме жыў Герой Савецкага Саюза, заслужаны работнік Сацыяльнага забеспячэння РБ, старшыня Цэнтральнага праўлення Беларускага грамадства глухіх Мікалай Піліпавіч Шарко</p>	2008 год	1 ліпеня 2007 года	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			<p>Рашэнне МГВК от 22.12.1997 № 1167</p>
117.		<p>г.Мінск пл. Свабоды, 4</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.904225, 27.555390</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Шменкель Фрыц</p>	<p>У гэтым будынку ў лютым 1944 года быў пакараны смерцю фашысцкімі катамі актыўны удзельнік антыфашысцкай барацьбы, нямецкі грамадзянін Фрыц Шменкель. За гераізм у барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі ўзнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцяга і ўдастоены (пасмяротна) звання Героя Савецкага Саюза</p>	2007 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			<p>Рашэнне МГВК от 16.09.1982 № 324</p>
118.		<p>г.Мінск вул. Чырвоная, 9</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.913571, 27.573222</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Ямны Яўген Паўлавіч</p>	<p>У гэтым доме з 1950 па 1974 гг. жыў і працаваў выдатны кіраўнік упраўлення пажарнай аховы г.Мінска і Мінскай вобласці палкоўнік унутранай службы Яўген Паўлавіч Ямны</p>	2023 год	Скульптар М.М. Кандрацьеў	Балансатрым альнік - Савецкі раённы аддзел па надзвычайны х сітуацыях установы "Мінскае гарадское ўпраўленне МНС"			<p>Рашэнне МГВК от 06.03.2003 № 345</p>

119.		<p>г.Мінск пр. Машэрава, 78</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.877179, 27.480246</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Янка Брыль</p>	<p>У гэтым доме жыў народны пісьменнік Янка Брыль</p>	2007 год	Скульптар В.Таўлай	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			<p>Рашэнне МГВК от 22.11.2007 № 2808</p>
120.		<p>г.Мінск Далгінаўск і тракт, 44</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.938156, 27.545176</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Пяткоўскі Пётр Кузьміч</p>	<p>У гэтым доме з 2002 па 2022 г. жыў палкоўнік міліцыі Пяткоўскі Пётр Кузьміч, выдатны аператыўнік, начальнік аддзела крымінальнага вышшыку УУС Мінскага гарвыканкама</p>	1980 год	Скульптар М. М. Кандрацьёў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			<p>Рашэнне МГВК от 16.06.2022 № 1891</p>
121.		<p>г.Мінск пр. Машэрава, д. 76</p> <p>GPS каардыныт ы: 53.912878, 27.533442</p>	<p>Мемарыяль ная дошка Герасіменка Аляксандр Міхайлавіч</p>	<p>У памяць беларускага дзяржаўнага дзеяча</p>	2023 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			<p>Рашэнне МГВК от 21.10.2021 № 3148</p>

122.		<p>г.Мінск вул. М.Танка, 10</p> <p>GPS каардынаты: 53.907238, 27.537648</p>	<p>Мемарыяльная дошка Чарнабаеў Віктар Максімавіч</p>	<p>У гэтым доме ў 1982-2021 гг. жыў народны артыст БССР, саліст оперы, вядучы майстар сцэны Вялікага тэатра Беларусі Віктар Максімавіч Чарнабаеў</p>	2014 год	Скульптар Я.Колчаў	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			<p>Рашэнне МГВК от 30.06.2022 № 2101</p>
123.		<p>г.Мінск вул.Свабоды, 4</p> <p>GPS каардынаты: 53.904225, 27.555390</p>	<p>Мемарыяльная дошка Героя Савецкага Саюза Фрыца Ганса Вернер Шменкеля</p>	<p>Надпіс на памятнай дошцы: "У гэтым будынку ў лютым 1944 года быў прысуджаны да смяротнага пакарання фашысцкімі катамі актыўны ўдзельнік антыфашысцкай барацьбы нямецкі грамадзянін Фрыц Шменкель. За гераізм у барацьбе з нямецка- фашысцкімі захопнікамі ўзнагароджаны Героя Савецкага Саюза".</p>	2008 год	Скульптар В. Янушкевіч	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			<p>Рашэнне МГВК от 16.09.1982 № 324</p>
124.		<p>г.Мінск пр. Пераможцаў, 3</p> <p>GPS каардынаты: 53.906490, 27.550970</p>	<p>Мемарыяльная дошка Янкоўскі Расціслаў</p>	<p>У гэтым доме з 1965 па 2016 гг. жыў народны артыст СССР (1930-2016)</p>	2024 год	Скульптар Я.Філіповіч, Архітэктар А.Дыдышка.	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			<p>Рашэнне МГВК от 06.07.2023 № 2604</p>

125.		г.Мінск пр. Пераможца ў, 3 GPS каардынаты: 53.906490, 27.550970	Мемарыяльная дошка Ніканчыкаў Аляксей Уладзіміравіч	Мемарыяльная дошка памяці заслужаны майстар спорту СССР	2024 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		Рашэнне МГВК от 14.04.2022 № 1035
126.		г.Мінск вул. М.Танка, 16 GPS каардынаты: 53.907742, 27.535421	Мемарыяльная дошка Міранкоў Іван Сцяпанавіч	Герой Савецкага Саюза	1975 год	Скульптар М.М. Кандрацьёў	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		
127.		г.Мінск пр. Пераможца ў, 3 GPS каардынаты: 53.906490, 27.550970	Мемарыяльная дошка памяці футбаліста і трэнера Уладзіміра Іванавіча Жураўля	У памяць з надпісам: "У гэтым доме пражыў Журавель У.І. Чалавек, Футбаліст, Трэнер з вялікай літары. Сапраўдны Дынамавец"	2021 год	Скульптар не пазначаны	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		Рашэнне МГВК от 05.08.2021 № 2358
128.		г.Мінск вул. Старажоўская, 8 GPS каардынаты: 53.912972, 27.555453	Мемарыяльная дошка Кірсанава А.В.	У памяць савецкага военачальніка, Героя Савецкага Саюза, камандзіра 76-й гвардзейскай Чарнігаўскай стралковай дывізіі ў гады Вялікай Айчыннай вайны Кірсанава А.В.	2020 год	Аўтар Раманчык. Я.	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		Рашэнне МГВК от 21.05.2020 № 1580

129.		<p>г.Мінск Даўгінаўск і тракт, 152</p> <p>GPS каардынаты: 53.954584, 27.541251</p>	<p>Помнік у знак памяці і павагі чалавечай годнасці пацыентаў псіхіятрыч най бальніцы і працоўнай калоніі Навінкі, забітых нацысцкімі акупантамі ў 1941 годзе</p>	<p>Помнік у знак памяці і павагі чалавечай годнасці пацыентаў псіхіятрычнай бальніцы і працоўнай калоніі Навінкі, забітых нацысцкімі акупантамі ў 1941 годзе</p>	2011 год	<p>Скульптар Л. Левін і архітэктар М. Мілавідаў.</p>	<p>Балансатрым альнік - ГУ “РНПЦ псіхічнага здароўя”</p>			
130.		<p>г.Мінск Долгіновск і тракт, 152</p> <p>GPS каардынаты: 53.954584, 27.541251</p>	<p>Бюст И.П.Павлов а</p>	<p>Гэты помнік прыцягвае ўвагу мінакоў і служыць важным напамінам пра вялікага палкаводца, які адыграў ключавую ролю ў вызваленні Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў.</p>	2012 год	<p>Скульптар А.Я.Арцімавіч і архітэктар А.П. Жылінскі</p>	<p>Балансатрым альнік - ГУ “РНПЦ псіхічнага здароўя”</p>			
131.		<p>г.Мінск пл. Свободы, 13/2</p> <p>GPS каардынаты: 55.828819, 37.450890</p>	<p>Мемарыяль ная дошка “Пахлябаеў Міхаіл Васільевіч”</p>	<p>Быў удзельнікам менскага антыфашысцкага падполля і адным з арганізатараў аперацыі па знішчэнні фашысцкага аглядалніка. Беларускія падпольшчыкі ўнеслі вялікі ўклад у барацьбе за свабоду сваёй Радзімы.</p>	2015 год	<p>Скульптар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			

132.		<p>г.Мінск пр-т Незалежна сці, 19</p> <p>GPS каардынат ы: 53.899960, 27.556989</p>	<p>Мемарыяль ная дошка “Уладзімір Іосіфавіч Уладамірскі ”</p>	<p>Надпіс на таблічцы: "У гэтым доме з 1951 - 1971 гг. жыў народны артыст СССР Уладзімір Іосіфавіч Уладамірскі".</p>	<p>Дата ўстаноўкі не знойдзена</p>	<p>Аўтар не пазначаны</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			
133.		<p>г.Мінск пр-т Незалежна сці, 39</p> <p>GPS каардынат ы: 53.910134, 27.576465</p>	<p>Мемарыяль ная дошка “Саўчанка Аркадзій Маркавіч”</p>	<p>Саліст Беларускага тэатра оперы і балета. Партыі: Яўген Анегін, Ялецкі, Фігара, Рыгалета; Дзі Луна ("Трубадур"), Малатэста ("Дон Паскуале" Даниціці), Тэльрамунд ("Лоэнгрын"), Дон Жуан; Лістрат («У буру»), Фердынанд («Заручыны ў манастыры»), Апанас («Алеся» Цікоцкага), Лагоўскі («Ясны світанак» Турэнкава), Лявон Бурак («Калючая ружа» Семяняка), Ляўчук («Сцежкай жыцця» Вагнера), Максім («Зорка Венера» Семяняка, 1-е выкананне, 1970), Фоскары («Джордано Бруно» Картэса, 1- («Сівая легенда» Смольскага, 1-е выкананне, 1978). Гастраліяваў за мяжой.</p>	<p>2014 год</p>	<p>Скульптар В. Занковіч</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>	<p>713Г000 001</p>		

134.		<p>г.Мінск пр. Пераможца ў, 53</p> <p>GPS каардынаты: 53.919198, 27.529995</p>	<p>Мемарыяльная дошка «Каландзён ак Анатоль Іосіфавіч»</p>	<p>Мемарыяльная дошка заслужанаму дзеячу мастацтваў Беларусі Анатолію Каландзёнку ўстаноўлена на сцяне дома, дзе ён жыў, гаварылі пра яго як пра таленавітага музычнага педагога, мудрага кіраўніка, якому многім абавязана беларускае мастацтва.</p>	2016 год	скульптар В. Брылон	Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска			Рашэнне МГВК от 05.05.2016 № 1226
135.		<p>г.Мінск пр. Пераможца ў, 61/1</p> <p>GPS каардынаты: 53.924537, 27.517688</p>	<p>Мемарыяльная дошка «Ваярам- сапёрам»</p>	<p>Прысвячаецца афіцэрам інжынерных войскаў, памяці воінам, якія адалі жыцці на карысць нашай Айчыны. Стала добрай традыцыяй збірацца на гэтай пляцоўцы прадстаўнікам розных пакаленняў інжынерных войск.</p>	1975 год	Скульптар Станіслаў Кулон	Балансатрым альнік - ЗАТ "Атлант"			
136.		<p>г.Мінск пр. Пераможца ў, 63</p> <p>GPS каардынаты: 53.924018, 27.518856</p>	<p>Скульптурная кампазіцыя "Птушкі"</p>	<p>Скульптура складаецца з трох аб'ёмаў: цэнтральная сфера (знак зямлі, пачатку і будучыні) і дзве рукі ў выглядзе птушак, якія аберагаюць яе, што сімвалізуе мірную і добраю Беларусь.</p>	2018 год	Автор — М. Петруля.	Балансатрым альнік - ООО "Белглобалга рант"			Рашэнне МГВК от 07.08.2023 № 3723

137.		<p>г.Мінск, тэрыторыя Палаца Незалежнасці</p> <p>GPS каардынаты: 53.927284, 27.524525</p>	Скульптура «Беларусь гасцінная»	<p>Скульптура "Беларусь гасцінная" знаходзіцца на тэрыторыі Палаца Незалежнасці, звернутаю да праспекта Пераможцаў. Гэта бронзавая фігура дзяўчыны ў доўгай сукенцы, якая трымае ў руках зграю з сямі птушак. Шэсць птушак сімвалізуюць вобласці краіны, а сёмая, цэнтральная - Мінск. Дзяўчына, чый твар упрыгожаны вянком з васількоў, гасцінна сустракае гасцей рэзідэнцыі.</p>	2013 год	Скульптар С.Бандарэнка	Балансатрымальнік - ДУ "Галоўнае гаспадарчае ўпраўленне" Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь			
138.		<p>г.Мінск, тэрыторыя Палаца Незалежнасці</p> <p>GPS каардынаты: 53.927284, 27.524525</p>	Скульптура зубра	<p>Металічная скульптура зубра вагой 600 кг. Зрабілі сталёвага прыгажуну ў натуральную велічыню - у кавальскай майстэрні на Брэстчыне. І ў жніўні перадалі ў якасці падарунка з гэтага рэгіёна. А ўвогуле, сімвалічна! Зубр - гэта сіла, моц. Кажуць, ён як люстэрка характару беларуса: адрозніваецца мудрасцю, спакоем і справядлівасцю», - гаворыцца ў паведамленні. Сімвал роднай зямлі прапісаўся па самым прыдатным адрасе - на тэрыторыі Палаца Незалежнасці.</p>	2023 год	Аўтар П.Хацілоўскі	Балансатрымальнік - ДУ "Галоўнае гаспадарчае ўпраўленне" Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь			Рашэнне МГВК от 11.04.2024 № 1485

139.		<p>г.Мінск, вул. Кірыла і Мяфодзія, 3</p> <p>GPS каардынаты: 53.904989, 27.556297</p>	<p>Мемарыяльная дошка «Косьма і Даміян»</p>	<p>Асвятчэнне памятнай дошкі ў гонар святых бясрэбранікаў Космы і Даміяна на сцяне Свята-Духава кафедральнага сабора горада Мінска. Памятны знак размясціўся на паўночнай фасаднай сцяне кафедральнага сабора ў памяць аб старажытным храме, які размяшчаўся на месцы сабора да пачатку XVII стагоддзя.</p>	2025 год	<p>Скульптар Інькоў М.М., ліцейшчык Бохан У.М.</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»</p>	712Г000 080		<p>Рашэнне МГВК №3489 ад 25.11.2021</p>
140.		<p>г.Мінск, ул. Коммунистическая, 17</p> <p>GPS каардынаты: 53.913629, 27.557861</p>	<p>Мемарыяльная дошка «Булахаў Дзяніс Рыгоравіч»</p>	<p>Мемарыяльную дошку ў гонар Героя Сацыялістычнай Працы, удзельніка Вялікай Айчыннай вайны, ганаровага грамадзяніна Мінска Дзяніса Булахава ўстанавілі на фасадзе будынка Будтрэста № 4. Мемарыяльная дошка — гэта не проста помнік. Гэты напамін кожнаму мінаку аб тым, што менавіта гэтыя героі падарылі нам мірнае неба і светлую будучыню.</p>	2025 год	<p>Автор невядомы</p>	<p>Балансатрымальнік - ДУ "Мінскае эксплуатацыйнае ўпраўленне Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь</p>			<p>Рашэнне МГВК от 20.03.2025 № 1075</p>
141.		<p>г.Мінск, вул. Камуністычная</p> <p>GPS каардынаты: 53.913354, 27.560493</p>	<p>Помнік супрацоўнікам Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь</p>	<p>Прысвечаны памяці загінуўшым пры выкананні супрацоўнікам і вайскоўцам МУС. Помнік уяўляе сабой статуя шчыта і мяча з сімволікай МУС як напамін звычайным людзям аб подзвігах супрацоўнікаў МУС.</p>	2003 год	<p>Скульптары А. Дранец і В.Антановіч.</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП "Рамаўтадор Цэнтральнага раёна г.Мінска"</p>			

142.		<p>г.Мінск, ул. М.Танка, 10</p> <p>GPS каардынаты: 53.907238, 27.537648</p>	<p>Мемарыяльная дошка “Васіль Быкаў”</p> <p>Скульптурны бронзавы партрэт беларускага класіка, фрагмент аповесці "Атака" ў выглядзе машынапіснага тэксту і аўтограф пісьменніка. Варта ўзгадаць і працу Канстанціна Селіханова - мемарыяльную дошку ахвярам тэракту на станцыі метро «Кастрычніцкая». Яна цікавая сваёй формай: зроблена ў выглядзе пластоў, на кожным - імя загінулага. Цяпер аўтары імкнуцца больш эксперыментавать з формай, зместам, матэрыяламі, нягледзячы на кансерватыўнасць жанру. Але ўсё ж такі арыгінальныя рашэнні паранейшаму вялікая рэдкасць.</p>	2018 год	Скульптар І. Зосімавіч	Балансатрымальнік - ДП "Жыллёвае рамонтна-эксплуатацыйнае аб'яднанне Цэнтральнага раёна г.Мінска"			
143.		<p>г.Мінск, ул. М. Танка, 30</p> <p>GPS каардынаты: 53.907965, 27.533992</p>	<p>Мемарыяльная дошка «Каўрэй Анатоль Навумовіч”</p> <p>Тэкст на памятнай дошцы: "У гэтым доме з 1983 па 2011 жыў заслужаны будаўнік БССР, удзельнік Вялікай Айчыннай Вайны Дываноў Анатоль Навумовіч". Першымі ў СССР тут перайшлі на забудову раёнаў па блок-секцыйным метадазе, пачалі будаваць дамы любой працягласці і паверхавасці. Анатоль Навумовіч вёў тэхнічны нагляд за будаўніцтвам 1-га корпуса Пракуратуры Рэспублікі Беларусь, бібліятэчнага корпуса для навуковых працаўнікоў. Нямала пабудавана мемарыяльных аб'ектаў з удзелам былога партызана,</p>	2012 год	Аўтар не пазначаны	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска"			

				напрыклад, помнік Перамогі, "Курган Дружбы" на мяжы Беларусі, Латвіі, Расіі, помнік Дзеду Талашу.						
144.		<p>г.Мінск, вул. Мельнікай тэ, 13</p> <p>GPS каардынаты: 53.908708, 27.542248</p>	<p>Мурал «Будучыня Беларусі са старым разам»</p>	<p>На адной са сцен гімназіі № 29 г.Мінска з'явіўся мурал. Памер мурала - 9×10 метраў. Яркім акцэнтам выявы стаў дзяржаўны сімвал краіны - флаг Рэспублікі Беларусь. Пад палатном чырвона-зялёнага сцяга размясціліся ўсім вядомыя мінскія слаўтасці: манумент Перамогі, архітэктурны комплекс Прывакзальнай плошчы "Вароты Мінска", будынак чыгуначнага вакзала, кола агляду аднаго са сталічных паркаў і Мінская ратуша. Цэнтральную частку выявы займаюць дзеці. Хлопчык і дзяўчынка паліваюць парастак, які сімвалізуе будучыню.</p>	2022 год	Фінтан Мэгі.	Балансатрымальнік - Упраўленне па адукацыі Цэнтральнага раёна г.Мінска			
145.		<p>г.Мінск, ул. Раковская, 20</p> <p>GPS каардынаты: 53.905053, 27.548168</p>	<p>Мемарыяльная дошка "Молчан Алег"</p>	<p>Знакаміты беларускі кампазітар з 1987 года працаваў у Беларускай дзяржаўнай філармоніі, складаў песні і песенныя цыклы для салістаў Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра Беларусі, харавых калектываў і вакальных ансамбляў. Міжнароднае прызнанне набыў у перыяд супрацоўніцтва з ансамблем "Песняры" і яго мастацкім кіраўніком народным артыстам Беларусі Уладзімірам Мулявіным. Алег Молчан</p>	2020 год	Скульптары В. Нячай і С. Аганаў	Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»			Рашэнне МГВК от 30.09.2020 № 3215

				узнагароджаны медалём Францыска Скарыны, быў лаўрэатам міжнародных і нацыянальных музычных прэмій і конкурсаў.						
146.		<p>г.Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 15</p> <p>GPS каардынаты: 53.901790, 27.550261</p>	<p>Мемарыяльная дошка “Камісарыят па замежных справах Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусь”</p>	<p>Міністр замежных спраў Рэспублікі Беларусь Уладзімір Макей прыняў удзел ва ўрачыстай цырымоніі адкрыцця мемарыяльнай дошкі на будынку, дзе ў 1919 годзе размяшчаўся Камісарыят па замежных справах Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусь. Адкрыццё мемарыяльнай дошкі - гэта даніна памяці і павагі тым, хто стаяў ля вытокаў беларускай дыпламатычнай службы.</p>	2017 год	<p>скульптар С.Бахтомін, архітэктар А. Шкода</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			<p>Рашэнне МГВК от 12.11.2017 № 99</p>
147.		<p>г.Мінск, вул. Старавіленская, 7/1</p> <p>GPS каардынаты: 53.909917, 27.554671</p>	<p>Скульптура “Ангел, які плача”</p>	<p>Мемарыял прысвечаны беларускім воінам-інтэрнацыяналістам, якія загінулі ў Афганістане ў 1979—1989 гадах.</p>	1996 год	<p>Аўтар Ю. Паўлаў</p>	<p>Балансатрымальнік - КУП “Рамаўтадар Цэнтральнага раёна г.Мінска”</p>			

148.		<p>г.Мінск, ул. Выгоцкага, 1</p> <p>GPS каардынаты: 53.956438, 27.536445</p>	<p>Мурал “Генерал арміі СССР Антоніў Аляксей Інакэнцэвіч”</p>	<p>Мурал генералу арміі СССР Аляксею Інакэнцэвічу Антонаву быў адкрыты ў Мінску на вуліцы Выгоцкага ў чэрвені 2024 года. Ён прысвечаны знакамітаму савецкаму ваеначальніку, аднаму з галоўных распрацоўшчыкаў аперацый Вялікай Айчыннай вайны, начальніку Генеральнага штаба Чырвонай Арміі ў 1945–1946 гадах і першаму начальніку Штаба Аб'яднаных узброеных сіл краін Варшаўскай дамовы.</p>	2024 год	Аўтар не пазначаны	Балансатрымальнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска		Рашэнне МГВК от 03.04.2025 № 1288
149.		<p>г.Мінск, ул. Выгоцкага, 6А</p> <p>GPS каардынаты: 53.955734, 27.537927</p>	<p>Манументальна-дэкаратыўная скульптура “Уваход Гасподзень у Іерусалім”</p>	<p>Манументальна-дэкаратыўная скульптура "Уваход Гасподні ў Іерусалім" (Вербная нядзеля) адлюстроўвае Ісуса Хрыста, які ўязджае ў Іерусалім на асле, як Месію і сціплага паломніка. Кампазіцыя ўключае Хрыста, які намаляваны ў складаным ракурсе і часта глядзіць на горад ці назад. Таксама ў скульптуры прысутнічаюць апосталы, якія ідуць за ім, часам вылучаны постаці Пятра і Іаана. Сцэна часта ўключае элементы такія як "горкі", з якіх выходзяць апосталы, і адлюстроўвае радаснае шэсце народа, які сустракае Хрыста з пальмавымі галінамі (ваямі).</p>	2024 год	Скульптар Д.Л. Аганаў	Балансатрымальнік - Свято-Елісавецкі жаночы манастыр у г.Мінску		Рашэнне МГВК от 01.08.2025 № 3013

150.		<p>г.Мінск, ул. Навінкаўск ая, 2</p> <p>GPS каардынаты: 53.957726, 27.537460</p>	<p>Мурал “Будучае Беларусі ў тваіх руках”</p>	<p>Арт-аб’ект уяўляе сабой стылізаваную карту Беларусі з фразай «Будучыня Беларусі ў тваіх руках». Карту падтрымліваюць тры рукі: дзіцячая, жаночая і мужчынская, сімвалізуючы пераемнасць пакаленняў і агульную адказнасць за будучыню краіны. На іх запяцях - брэндавыя бранзалеты БРСМ.</p>	2025 год	<p>Створаны беларускай моладдзю ў рамках рэспубліканскіх патрыятычных праектаў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			
151.		<p>г.Мінск, ул. Камуністы чная, 49</p> <p>GPS каардынаты: 53.914086, 27.552740</p>	<p>Манумента льна- дэкаратыўн ая скульптура “Манета”</p>	<p>Бронзавая манета вышыняй каля 3 м. і вагой каля 2 тон знаходзіцца недалёка ад гістарычнага цэнтра горада ля ўвахода ў Банк "Дабрабыт" (г.Мінск) і была ўстаноўлена ў гонар 20-годдзя банка. На баках манеты блізка адна да адной намаляваны грашовыя знакі, якія былі ў звароце на тэрыторыі нашай краіны з часоў Сярэднявечча і да нашых дзён.</p>	2020 год	<p>Скульптар К. Касцічэнка, архітэктары Кобрусеў А.С, Архангельскі В.І.</p>	<p>Балансатрым альнік - ОАО “Банк Дабрабыт”</p>			
152.		<p>г.Мінск, ул. Кахоўская, 49</p> <p>GPS каардынаты: 53.929669, 27.564355</p>	<p>Памятнік “Работніца камунальна й гаспадаркі”</p>	<p>Гэта бронзавая скульптура мінскай дворнічыхі, якая сімвалізуе звычайнага работніка ЖКГ, натхнёная рэальным прататыпам, і ўвасабляе працу людзей, якія адказваюць за чысціню і парадак у горадзе. Гэта не знакаміты манумент «Працоўны і калгасніца», а лакальны помнік, які кантрастуе па маштабе і прызначэнні, але падобны ў ідэі ўшанавання працоўных, хоць і ў зусім іншай, сціплай форме.</p>	2010 год	<p>Скульптар У.Руткоўскі і архітэктар А.Жылінскі.</p>	<p>Балансатрым альнік - ОАО “Банк Дабрабыт”</p>			

153.		<p>г.Мінск, пр. Пераможца ў, 39</p> <p>GPS каардынаты: 53.913995, 27.535942</p>	<p>Мемарыяльная дошка ў гонар Дабралюбава Ігара Міхайлавіча</p>	<p>Уяўляючы сабой металічную таблічку з яго барэльефам або партрэтам, якая паказвае на яго заслугі перад беларускай музычнай культурай (беларускаму кампазітару, піяністу).</p>	1985 год	<p>А.Прохараў, Э.Астафьеў, З. Азгур, І. Зосімавіч.</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			
154.		<p>г.Мінск, Траецкае прадмесце</p> <p>GPS каардынаты: 53.907422, 27.555364</p>	<p>Скульптура “Беларусам Замежжа”</p>	<p>Скульптура ўяўляе сабой бронзавыя кола, на якім лунае ручнік з нацыянальным арнамантам. Кола сімвалізуе сонца, зямное кола жыцця, рух наперад у напрамку ўмацавання назалежнасці і дабрабыту народа, імкненне да адзінства. Дыяметр кола каля 3 м., усталяваны на гранітным валуне.</p>	2017 год	<p>Аўтары скульптуры А. Фінскі і А. Сардараў</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»</p>			<p>Рашэнне МГВК от 05.05.2017 № 1525</p>
155.		<p>г.Мінск, пр. Пераможца ў, 31</p> <p>GPS каардынаты: 53.912420, 27.538196</p>	<p>Гатэль Планета Сэрся аўтарскіх дэкаратыўных керамічных пано</p>	<p>Пано выкананы ў беражліва адноўленых аўтарамі традыцыйных для Беларусі тэхніках. Пры стварэнні гэтых пано выкарыстана ўнікальная тэхналогія апрацоўкі паліўнай керамікі, паліхромнага роспісу глазурамі і эмалямі, якая была распрацавана яшчэ ў 17 стагоддзі вялікім беларускім майстрам Сцяпанам Палубесам, які працаваў у Нова-Іерусалімскай Манастыры Масквы.</p>	2025 год	<p>Аўтары Байрачны Н.І., Буціна В.М., Дзятлава А.Я., Каткова С.С., Кузняцоў А.І., Прыешкін В.Г.</p>	<p>Балансатрым альнік - КУП "Жыллёвая камунальная гаспадарка Цэнтральнага раёна г.Мінска</p>			

156.		<p>г.Мінск, вул. Ракаўская, 25</p> <p>GPS каардынаты: 53.904395, 27.546191</p>	<p>Скульптура «Беларускі дойлід»</p>	<p>Аутар малое з кварталам домікаў у руках, сімвалізуючы творцаў, якія стварылі аблічча гэтага раёна.</p>	2024 год	Скульптар У.Жбанав	Балансатрым альнік - КУП «Мінская спадчына»			Рашэнне МГВК от 12.06.2025 № 2342
------	--	--	--	---	----------	-----------------------	--	--	--	--

* Інфармацыя аб прысвячэнні твора мастацтва гістарычнай або іншай падзеі, знамянальнай даце, вядомай асобе, знакамітаму дзеячу, жывой істоце, аб яго самастойным значэнні ці выкананні ролі архітэктурнага элемента.

** Інфармацыя аб дакументах, на падставе якіх ажыццяўляліся стварэнне (рэканструкцыя), устаноўка (мантаж), дэмантаж твора мастацтва, аб акце дзяржаўнай прыёмкі твора мастацтва і іншых дакументах.